

IFLA/UNESCO საჯარო ბიბლიოთეკის მანიფესტი

თავისუფლება, კეთლდღეობა და განვითარება საზოგადოებისა და ცალკეული პიროვნებების ძირითადი საკაცობრიო ფასეულობანია. მათი მოპოვება შესაძლებელია მხოლოდ კარგად ინფორმირებული მოქალაქეების მიერ თავიანთი დემოკრატიული უფლებების გამოყენებით და საზოგადოებაში აქტიური როლის შესრულებით. დემოკრატიის განვითარებაში კონსტრუქციული მონაწილეობა დამოკიდებულია როგორც განათლების დონეზე, ისევე ცოდნის, იდეების, კულტურისა და ინფორმაციის შეუზღუდავ მიღებაზე.

საჯარო ბიბლიოთეკა, როგორც ცოდნის შექმნის ადგილობრივი კერა, უზრუნველყოფს ინდივიდისა და სოციალური ჯგუფების კულტურის დონის ამაღლების, ცოდნის მუდმივი განახლებისა და დამოუკიდებლად გადაწყვეტილების მიღების ძირითად პირობას.

ეს მანიფესტი გამოხატავს UNESCO–ს რწმენას, რომ საჯარო ბიბლიოთეკა წარმოადგენს განათლების, კულტურისა და ინფორმაციის სასიცოცხლო ძალასა და ადამიანთა გონების მეშვეობით მშვიდობისა და სულიერი კეთილდღეობის მიღწევის აუცილებელ ფაქტორს.

ამიტომ UNESCO ყოველმხრივ ხელს უწყობს და ურჩევს ეროვნულ და ადგილობრივ ხელისუფალთ დახმარება გაუწიონ და აქტიურად ჩაერთონ საჯარო ბიბლიოთეკების განვითარებაში.

საჯარო ბიბლიოთეკა

საჯარო ბიბლიოთეკა არის ინფორმაციის ადგილობრივი ცენტრი, რომელიც ხელმისაწვდომს ხდის მკითხველისათვის ყველა სახის ინფორმაციასა და ცოდნას.

საჯარო ბიბლიოთეკები უზრუნველყოფენ მომსახურებას ყველასთვის, განურჩევლად ასაკისა, რასისა, სქესისა, ეროვნებისა, ენისა თუ სოციალური მდგომარეობისა. განსაკუთრებული მომსახურებითა და მასალებით უნდა იყვნენ უზრუნველყოფილი ის მკითხველები, რომელთაც სხვადასხვა მიზეზის გამო არ შეუძლიათ გამოიყენონ ჩვეულებრივი მომსახურება და მასალები, მაგალითად ენობრივი

უმცირესობანი, შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირები, პატიმრები და ავადმყოფები.

ყველა ასაკობრივმა ჯგუფმა უნდა შეძლოს თავისთვის საჭირო მასალების მოპოვება. ფონდები და მომსახურება უნდა მოიცავდეს როგორც თანამედროვე ტექნოლოგიებსა და შესაძლო სახის მასალებს, ასევე ტრადიციულსაც. მაღალი ხარისხი და ადგილობრივი პირობების გათვალისწინება უნდა წარმოადგენდეს მომსახურების საფუძველს. მასალები უნდა ასახავდეს როგორც საზოგადოების განვითარების ამჟამინდელ ტენდენციებს, ასევე კაცობრიობის წარსულ მონაპოვარს. ფონდები და მომსახურება არ უნდა წარმოადგენდეს იდეოლოგიური, პოლიტიკური თუ რელიგიური ცენზურისა და კომერციული ზეწოლის საგანს.

საჯარო ბიბლიოთეკის დანიშნულება

საჯარო ბიბლიოთეკის მომსახურების ბირთვის ძირითადი ამოცანები, რომლებიც დაკავშირებულია ინფორმაციასთან, წიგნიერებასთან, განათლებასთან და კულტურასთან:

1. ადრეული ასაკიდან ბავშვებში კითხვის ჩვევების განვითარება და განმტკიცება;
2. ყველა დონეზე, როგორც ინდივიდუალური თვითგანათლების, ასევე ოფიციალური განათლების ხელშეწყობა;
3. ხელსაყრელი პირობების შექმნა პიროვნების შემოქმედებითი განვითარებისთვის;
4. ბავშვებისა და მოზარდების წარმოსახვითი და შემოქმედებითი უნარის განვითარების ხელშეწყობა;
5. კულტურული მემკვიდრეობის, ხელოვნების, მეცნიერების მიღწევებისა და ტექნოლოგიური სიახლეების გაცნობის უზრუნველყოფა;
6. ყველა სახის საშემსრულებლო ხელოვნების, როგორც ჩაწერილი ნიმუშების, ასევე მის შესახებ ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა;
7. კულტურათმორისი დიალოგისა და კულტურული მრავალფეროვნებისა და თავისებურებების წახალისება და ხელშეწყობა;
8. ზეპირსიტყვიერ ტრადიციათა ხელშეწყობა;
9. მოქალაქეების ყველა სახის საზოგადოებრივი ინფორმაციით უზრუნველყოფა;
10. ადგილობრივი საწარმოების, გაერთიანებებისა და სხვა ჯგუფების შესაბამისი ინფორმაციით უზრუნველყოფა;
11. საინფორმაციო და კომპიუტერული განათლებისა და შესაბამისი ჩვევების განვითარება;

12. ყველა ასაკობრივი ჯგუფისთვის საგანმანათლებლო საქმიანობისა და პროგრამების ხელშეწყობა, მათში მონაწილეობა და საჭიროების შემთხვევაში ასეთი საქმის წამოწყება.

დაფინანსება, კანონმდებლობა და ქსელი

საჯარო ბიბლიოთეკის მომსახურება ძირითადად უნდა იყოს უფასო. საჯარო ბიბლიოთეკის საქმიანობა არის სახელმწიფო და ადგილობრივი ხელისუფლების პასუხისმგებლობისა და მზრუნველობის ობიექტი. იგი უნდა იყოს განმტკიცებული კანონმდებლობით და ფინანსდებოდეს ცენტრალური და ადგილობრივი ხელისუფლების მიერ. საჯარო ბიბლიოთეკა უნდა იყოს კულტურის, ინფორმაციით უზრუნველყოფის, წიგნიერების გავრცელებისა და განათლების ნებისმიერი გრძელვადიანი სტრატეგიის აუცილებელი კომპონენტი.

ბიბლიოთეკების ერთიანი სახელმწიფოებრივი კოორდინაციისა და თანამშრომლობის მიზნით საკანონმდებლო სტრატეგიულ გეგმებში უნდა განისაზღვროს ბიბლიოთეკების სახელმწიფო ქსელის შექმნა და განვითარება, შეთანხმებული სტანდარტების საფუძველზე.

საჯარო ბიბლიოთეკების ქსელი დაკავშირებული უნდა იყოს როგორც ეროვნულ, რეგიონალურ, კვლევით და სპეციალურ ბიბლიოთეკებთან, ასევე სკოლების, კოლეჯებისა და უნივერსიტეტების ბიბლიოთეკებთან.

საქმიანობა და მართვა

მკაფიოდ უნდა იყოს ჩამოყალიბებული საჯარო ბიბლიოთეკების პოლიტიკა, რომელიც განსაზღვრავს მიზნებს, პრიორიტეტებსა და მომსახურების ფორმებს, ადგილობრივი საზოგადოების მოთხოვნათა გათვალისწინებით. საჯარო ბიბლიოთეკები ეფექტიანად უნდა იყოს ორგანიზებული და მასში დაცული უნდა იყოს მომსახურების პროფესიული სტანდარტები.

უზრუნველყოფილი უნდა იყოს თანამშრომლობა შესაბამის პარტნიორებთან, მაგალითად, მკითხველთა ჯგუფებთან და სხვა სპეციალისტებთან, როგორც ადგილობრივ, რეგიონალურ და ეროვნულ, ასევე საერთაშორისო დონეზედაც.

მომსახურება უნდა იყოს ფიზიკურად ხელმისაწვდომი საზოგადოების ყველა წევრისთვის. ეს მოითხოვს როგორც საბიბლიოთეკო შენობების მკითხველისათვის მოხერხებულ ადგილას განლაგებას, კარგ სამკითხველო და სასწავლო პირობებს, ასევე შესაბამის ტექნოლოგიებსა და მკითხველთათვის ხელსაყრელ სამუშაო საათებს. გათვალისწინებული

უნდა იყოს აგრეთვე იმ მკითხველთა მომსახურება, რომელთაც არ შეუძლიათ ბიბლიოთეკაში მისვლა.

საბიბლიოთეკო მომსახურება უნდა ითვალისწინებდეს ქალაქისა და სოფლის მცხოვრებთა განსხვავებულ მოთხოვნილებებს.

ბიბლიოთეკარი წარმოადგენს აქტიურ შუამავალს მკითხველსა და ინფორმაციის წყაროს შორის. ბიბლიოთეკართა პროფესიული განათლება და მისი მუდმივი ამაღლება აუცილებელია შესაბამისი მომსახურების უზრუნველყოფისათვის.

გასვლითმა და მკითხველებისთვის განკუთვნილმა საგანმანათლებლო პროგრამებმა უნდა უზრუნველყონ მოქალაქეების მიერ ბიბლიოთეკების საინფორმაციო რესურსების სრული გამოყენება.

მანიფესტის დანერგვა

იუნესკო მოუწოდებს სახელმწიფო და ადგილობრივ ხელისუფლებასა და საბიბლიოთეკო საზოგადოებრიობას მთელ მსოფლიოში, რომ ცხოვრებაში გაატარონ ამ მანიფესტში ასახული პრინციპები.

მანიფესტი მომზადებულია საბიბლიოთეკო ასოციაციების საერთაშორისო ფედერაციასთან (IFLA) ერთად.